

Ústav světových dějin

**Koncepce rozvoje Ústavu světových dějin
Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
pro období 1. 12. 2015 – 30. 11. 2018**

Prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Následující stránky obsahují stručný nástin současného stavu pracoviště (včetně zhodnocení realizace cílů dosavadní koncepce) a výhled pro nadcházející tři roky (1. 12. 2015 – 30. 11. 2018) v souladu s opatřením děkana FF UK v Praze č. 16/2006.

I) Oblast personálního rozvoje

Podobně jako v předchozí koncepci rád konstatuji, že Ústav světových dějin FF UK v Praze (dále jen ÚSD) je – pokud jde o kvalifikační a věkovou strukturu pracoviště – pro následující tříleté období velmi dobře personálně vybaven.

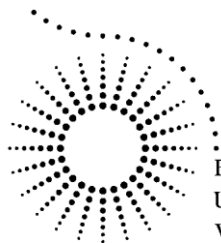
Ústav, který v současné době tvoří 13 akademických pracovníků (12,5 úvazku), je tradičně rozdělen do čtyř seminářů:

- Semináře středověkých dějin (3 členové; 3,0 úvazku);
- Semináře novověkých dějin (5 členů; 4,5 úvazku);
- Semináře nejnovějších dějin (3 členové; 3,0 úvazku);
- Semináře obecných a komparativních dějin (2 členové; 2,0 úvazku).

Tato struktura v zásadě odpovídá mým představám o to, jak by měl ÚSD i v následujícím období vypadat, neboť nabízí studentům široký výběr při volbě specializací (v bakalářském, navazujícím magisterském i doktorském studiu).

O vyhovujícím personálním složení ÚSD – pět profesorů (všichni na celý úvazek); tři řádně habilitovaní docenti (dva na celý úvazek, jeden na úvazek 0,5); pět odborných asistentů s titulem Ph.D. (všichni na celý úvazek) – vypovídá i skutečnost, že ÚSD patří k pracovištím, která doposud neměla potíže s akreditací. Současné personální složení ústavu proto hodnotím jako bezproblémové jak z hlediska kvalifikační a věkové struktury jeho členů, tak z hlediska pestrosti metodologických přístupů.

Výhled do dalších let přirozeně souvisí s množstvím finančních prostředků, jež bude mít univerzita, respektive fakulta a v důsledku toho též ústav k dispozici. Pokud budou i nadále základním součástí přidělovány finanční prostředky podle počtu studentů (případně počtu absolventů), podle jejich kvalifikační struktury, publikační činnosti (RIV či jeho náhrada), úspěšnosti při získávání grantů, výzkumných záměrů, projektů v rámci OPV VV atd., jsem přesvědčen o tom, že ústav nebude mít vážnější problémy.

Ústav světových dějin

Pokud jde o kvalifikační růst členů ústavu, mohu být, pokud jde o uplynulé tříleté období, velmi spokojen, neboť:

- a) PhDr. Jan Koura obhájil doktorskou disertaci a získal titul Ph.D.; jeho práce vyšla ve fakulním vydavatelství v edici *Fontes*;
- b) PhDr. Jaroslav Valkoun také obhájil doktorskou disertaci a získal titul Ph.D.; jeho práce vyšla rovněž ve fakulním vydavatelství, v tomto případě v edici *Varia*;
- c) PhDr. Václav Drška, Ph.D. úspěšně završil habilitační řízení a jeho habilitační práce vyšla v českobudějovickém nakladatelství Veduta;
- d) Doc. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D., doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D. a doc. PhDr. Jan Županič, Ph.D. úspěšně absolvovali jmenovací řízení a byli jmenováni profesory světových dějin a obecných dějin.

Pokud jde o další kvalifikační růst členů pracoviště, třebaže to z hlediska potřeb ústavu není nezbytné, uvítal bych, kdyby v následujícím tříletém období všech pět odborných asistentů pokročilo v přípravě habilitačního řízení a kdyby alespoň dva či tři nejstarší z nich toto řízení zahájili. Pokud jde o jmenovací řízení, z mého úhlu pohledu k němu mohou – v případě splnění požadovaných náročných kritérií – v následujících třech letech přistoupit všichni řádně habilitovaní docenti.

V souvislosti s personálním složením ÚSD pokládám za nutné v této koncepci říci rovněž to, že poté, co byl na vlastní žádost penzionován dlouhodobě nemocný PhDr. Karel Kubiš, CSc., počítám jako ředitel pracoviště na jaře roku 2016 s vypsáním otevřeného výběrového řízení pro Seminář obecných a komparativních dějin; zatímco tříčlenný seminář je podle mě ve všech ohledech plně funkční (zejména při efektivním zapojení doktorandů do jeho fungování), ve dvou lidech je situace dlouhodobě neudržitelná.

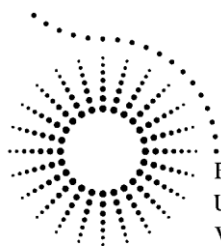
S ohledem na pozvolna klesající počet členů ústavu (16→13) uvažuji pro následující období o angažování lektorů, kteří by (na základě DPP či DPČ z rozpočtu pracoviště) zčásti převzali výuku cvičení k dějinám středověku, novověku a také nejnovějších dějin (podle potřeb jednotlivých seminářů).

Na závěr tohoto bodu musím, stejně jako před třemi lety konstatovat, že budu usilovat o to, aby členové ústavu měli i nadále hlavní pracovní poměr na FF UK v Praze (v současné době tomu tak je u 12 ze 13 kolegů). Posílení pracoviště externisty nepokládám ani v této koncepci za nutné, jednak s ohledem na omezené finanční prostředky, jednak vzhledem k existenci dalších historických a příbuzných pracovišť na fakultě (zejména ÚČD, ÚHSD, SIS a další).

II) Rozvoj pedagogické činnosti

Pedagogická činnost Ústavu světových dějin pro následující tři roky je jasně dána platnými akreditacemi. V současné době se ÚSD podílí na zabezpečení výuky:

- 1a) jednooborového i dvouoborového bakalářského studia oboru Historie (platnost akreditace do roku 2019);

Ústav světových dějin

1b) jednooborového a dvouoborového bakalářského studia Historie – Evropská studia (platnost akreditace do roku 2022);

2a) jednooborového a dvouoborového navazujícího magisterského studia Historie – Obecné dějiny (platnost akreditace do roku 2020);

2b) navazujícího magisterského studia programu TEMA (platnost akreditace ve třech jazykových mutacích – česky, anglicky a francouzsky – do roku 2018);

2c) jednooborového a dvouoborového navazujícího magisterského studia History – General History a L’histoire - L’histoire générale (platnost akreditace do roku 2020; studium dosud nebylo vypsáno; vypsání oboru alespoň v jedné jazykové mutaci zvažujeme pro příští léta);

2d) jednooborového navazujícího magisterského studia oboru Historie (platnost akreditace do roku 2016; prodlouženo na dostudování stávajících studentů);

3) doktorského studia v oboru Historie/Obecné dějiny (platnost akreditace do roku 2017).

V této souvislosti ještě jedna poznámka: v letošním roce Akreditační komise prodloužila ÚSD akreditaci pro habilitační a jmenovací řízení oboru Světové dějiny a obecné dějiny do roku 2023.

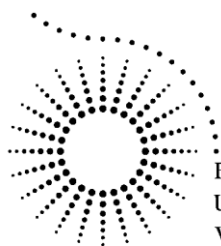
K výše uvedeným bodům podrobněji:

ad 1a) Navzdory tomu, že bývá bakalářské studium obecně poněkud podceňováno, budeme bakalářskému jednooborovému a dvouoborovému studiu Historie, jež se opakovaně daří ve spolupráci s Ústavem českých dějin [ÚČD] a Ústavem hospodářských a sociálních dějin [ÚHSD]) akreditovat, věnovat větší pozornost než doposud. Jednoznačným cílem výuky v této formě studia bude nejen příprava absolventů s odpovídajícím profilem (viz akreditace tohoto oboru), ale především příprava absolventů, kteří by mohli pokračovat v magisterském studiu na naší fakultě. Tuto skutečnost chápeme jako zásadní; na základě zkušeností z přijímacího řízení se totiž opakovaně potvrzuje, že úroveň absolventů bakalářských historických programů z jiných vysokých škol úroveň „našich“ bakalářů ve většině případů nedosahuje. Proto mohu i po třech letech zopakovat svou větu z předchozí koncepce: studenti našich magisterských studijních programů budou tak kvalitní, jak kvalitní bakaláře si sami vychováváme.

Ad 1b) Pokud jde o bakalářské jedno- i dvouoborové studium oboru Historie – Evropská studia, úroveň absolventů z prvních dvou ročníků (jak pokud jde o bakalářské práce, tak o vědomosti, prokázané u státních bakalářských zkoušek) nás přesvědčila o tom, že můžeme být s tímto stále ještě relativně novým oborem spokojeni. Za důležité pokládám rovněž to, že nám zájem o tento obor, řadící výuku historie našeho kontinentu do širšího kontextu, umožňuje vybrat si kvalitní uchazeče a – vzhledem k relativně malému množství studentů – pracovat s nimi skutečně individuálně, což podle nás přináší kvalitní výsledky.

Velmi důležité pro nás jsou vnitro-ústavní evaluace, jež se studenty tohoto oboru provádíme na konci akademického roku, neboť nám poskytují důležitou zpětnou vazbu a – v některých ohledech – inspiraci pro přípravu případné re-akreditace.

Vzhledem k zájmu o obor zvažujeme rozšíření počtu přijatých studentů (místo 10–15 na 15–20); diskuse na toto téma v rámci ústavu nicméně není u konce.

Ústav světových dějin

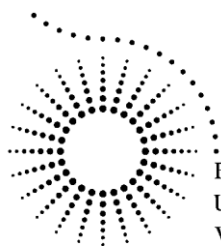
ad 2a) Třebaže jsme před třemi lety jednooborové ani dvouoborové navazující magisterské studium oboru Historie – Obecné dějiny neplánovali a počítali jsme s reakreditací oboru Historie (který zajišťovaly všechny tři historické ústavy), vzhledem k pokračující specializaci jednotlivých pracovišť a k nemožnosti re-akreditovat obor v původní podobě jsme nakonec s kolegy z ÚČD a ÚHSD dospěli k akreditaci tří nových studijních oborů: Historie – Obecné dějiny, Historie – České dějiny v evropském kontextu a Historie – Hospodářské a sociální dějiny.

Po dvou letech fungování nové akreditace musím konstatovat, že výše zmíněné rozdělení pokládám za racionální a prospěšné. Na jedné straně se totiž podařilo do jisté míry udržet podobnou strukturu studia a společné předměty (pro všechny tři nové obory) a tedy i „duch“ původního oboru, zároveň jsme ale studentům umožnili takovou míru specializace, která na jiné české vysoké škole není v rámci oboru historie možná. Právě to podle mého soudu v pozitivním slova smyslu vyděluje navazující magisterské studium oboru historie na FF UK v Praze od ostatních vysokých škol v zemi.

Naše navazující magisterské studium oboru Historie – Obecné dějiny má logickou, dobře propracovanou strukturu, kterou nehodláme měnit: ve většině ohledů logicky navazuje na předchozí specializace oboru Historie, které zajišťoval ÚSD a které vycházely z rozdělení ústavu na čtyři semináře (viz výše); součástí studijního oboru je rovněž specializace Obecné dějiny – ibero-amerikanistika: Dějiny Latinské Ameriky, jejíž výuku zajišťuje Středisko ibero-amerických studií FF UK v Praze.

Jedná se o nesmírně důležitý stupeň studia, a proto mu budeme i nadále věnovat velkou pozornost. Za prvé proto, že jeho absolventy lze již pokládat (na rozdíl od bakalářského studia) za profesionální historiky, za druhé proto, že právě z nich by se měli rekrutovat a také rekrutují budoucí doktorandi ÚSD, přirozeně při zachování otevřeného přijímacího řízení pro zájemce z příbuzných oborů i z jiných vysokých škol.

ad 2b) Seminář obecných a komparativních dějin se společně se třemi univerzitními týmy (ELTE Budapešť, EHESS Paříž a Università degli Studi di Catania) i nadále podílí na výuce v rámci programu Erasmus + (dříve Erasmus Mundus) „TEMA: Evropská teritoria – Identity a rozvoj“, který byl akreditován MŠMT poté, co byl přijat a finančně podpořen EACEA. Jeho základem je interdisciplinárně pojaté dvouleté studium vývoje evropských teritorií ve čtyřech rovinách analýzy, tj. v rovině kulturně civilizační se zaměřením na pochopení vzniku moderních společností, v rovině vývoje moderních národů, v rovině problémů regionálního vývoje a regionalismu, a na úrovni měst, jejich socioekonomického respektive urbanistického vývoje. Součástí programu je povinná mezinárodní mobilita studentů, kteří absolvují alespoň jeden semestr na jednom z pracovišť konsorcia univerzit. V programu s SOKD spolupracují rovněž kolegové z ÚHSD a SIAS. Program umožňuje zapojit do výuky studenty i absolventy doktorského studia (Dr. Hajdinová, Dr. Geaney, Dr. Ira, Dr. Janáč a další). Stipendium EACEA navíc umožňuje zvat na ÚSD zahraniční profesory; v posledních letech jen na ÚSD hostovaly například prof. Michele Dagenais (Université de Montreal), prof. Nancy Wingfield (University of Northern Illinois), prof. Leila Blili (Université de la Manouba, Tunis), prof. Kimberly Zarecor (Iowa University), prof. Olga Zinovieva (Lomonosova Universita) atd. V letním semestru akademického roku 2015-2016 bude hostujícím profesorem Peter Clark (Helsinki University). V současné době konsorcium připravuje opakovanou přihlášku projektu do konkursu o

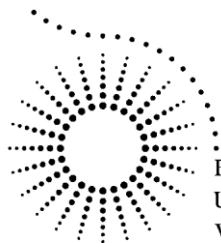
Ústav světových dějin

finanční podporu EACEA na druhý cyklus. Pro tento program jsme získali grant FRVŠ na inovaci vyučovaných předmětů. Díky programu TEMA je obohacena také nabídka pro studenty českého studijního programu.

ad 3) Doktorské studium oboru Historie/Obecné dějiny bude v nadcházejícím období hlavní prioritou ÚSD. Vzhledem k tomu, že v současné době má ústav více než šest desítek doktorandů (v interní a kombinované formě studia), bych rád počet doktorandů stabilizoval, případně jej mírně snížil. O to větší důraz budu/budeme dbát na kvalitu doktorských prací a, pokud možno, i počet absolventů; v tomto ohledu se jedná o potvrzení trendu, který začal již před několika lety.¹

Evaluace doktorského studia, které před nedávnem fakulta provedla, nás upozornila na to, že musíme věnovat větší pozornost tzv. teoreticko-metodologickému semináři, jenž byl v některých případech doposud veden spíše formálně. Jsem přesvědčen o tom, že opatření, které oborová rada v čele s jejím novým předsedou, prof. PhDr. Václavem Horčíčkou, Ph.D., přijala, zajistí, že se tento seminář (na němž se od letošního akademického roku podílejí všichni docenti a profesori ústavu) stane důležitou a kvalitní součástí doktorského studia.

¹ V období od 1. 12. 2012 do 30. 11. 2015 byly na ÚSD úspěšně obhájeny tyto doktorské práce: Jiří Janáč, *European Coasts of Bohemia. Negotiating the Danube-Oder-Elbe Canal in a Troubled Twentieth Century* (2012); Jan Kočvar, *Rakousko-uherské aktivity v Číně, 1894–1914* (2012); Miroslav Šepták, *K politickému a hospodářskému vývoji Rakouska v letech 1931–1934* (2013); Petr Janoušek, *Německo-americké vztahy v éře kancléře Ludwiga Erharda* (2013); Jan Koura, *Role Řecka a Turecka v americké strategii zadržování v letech 1945–1953* (2013); Jaroslav Ira, *Lokální a národní identita v historických monografiích českých, moravských a haličských měst, 1860–1900* (2013); Eva Kalivodová-Hajdinová, *Mezi obranou a rezistencí: osudy hornolanguedockých a východočeských protestantských komunit v 18. století* (2013); Pavel Szobi, *K ekonomickému a politickému vývoji Německé demokratické republiky v sedmdesátých letech 20. století* (2013); Daniel Srch, *Na černé listině: Hollywoodští rudi a hony na čarodějnice v americkém filmovém průmyslu, 1947–1960* (2014); Ondřej Žíla, „Jedna si jedina moja domovina?“ *Etno-demografické proměny Bosny a Hercegoviny v letech 1945–2012* (2014); Ján Bakyta, *Latinský západ v zrkadle byzantského dejepisectva, 6. – 8. storočie* (2014); Karel Staněk, *Portugalský pokus o kolonizaci Šrí Lanky, 1580–1630* (2014); Jakub Drábik, *Propaganda Britské unie fašistů* (2014); Pavel Vodička, *Anglický královský dvůr a jeho proměny v kontextu první poloviny 17. století, 1603–1640* (2014); Jaroslav Valkoun, *Postoj Velké Británie a jejich dominií ke konstitucionálním otázkám v rámci Britského impéria v letech 1917–1931* (2015); Matěj Bílý, *Varšavská smlouva 1969–1985. Vrchol a cesta k zániku* (2015); Božena Radiměřská, „Východní Evropa“ *na mentální mapě anglicky píšícího cestovatele, 16. – 18. století* (2015); Milan Sovilj Milan, *Československo-jugoslávské vztahy v letech 1939–1941: Od zániku Československé republiky do okupace Království Jugoslávie* (2015); Irena Kozmanová, *Ideologische Intervention in der Frühen Neuzeit. Beispiel der Republik der Vereinigten Niederlande und der Landstände von Kleve-Mark in den 1640er und 1650er Jahren* (2015); Jakub Doležal, *Německo a (versus) Německo. Vztahy mezi Spolkovou republikou Německo a NDR ve čtyřúhelníku Bonn – Východní Berlín – Praha – Moskva v závěru studené války* (2015); Jaroslav Fiala, *Zahraniční politika Spojených států amerických vůči Kubě v letech 1958–1965* (2015); Kamila Mádrová, *Pedagogové ve službách trůnu. Privátní učitelé následníků trůnu Rakousko-Uherska* (2015); Jiří Borovský, *K analýze vojenského významu olomoucké pevnosti v období válek o rakouské dědictví a sedmileté války* (2015).

Ústav světových dějin

Další důležité poznámky:

1) ÚSD se bude i nadále podílet na programu Erasmus; ústavním koordinátorem bude i v budoucnu PhDr. Ondřej Vojtěchovský, Ph.D., který úspěšně spolupracuje s kolegy z dalších historických pracovišť.

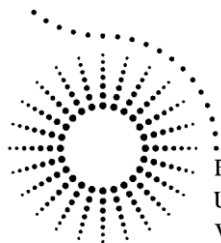
2) V souvislosti s pedagogickou činností jsem již ve svých předchozích koncepcích konstatoval, že pokládám za nutné udržení maximální možné zastupitelnosti jednotlivých členů ÚSD v rámci výuky v bakalářském i magisterském studijním programu. Tuto skutečnost hodlám mít na zřeteli i při zajišťování personálního zabezpečení ústavu. Stejně jako v předchozích letech pokládám úzkou specializaci jeho členů za žádoucí jen do určité míry; ve schopnosti a ochotě „podřídit se“ – alespoň zčásti a na jistou dobu – potřebám ústavu vidím i nadále nutný předpoklad, zvažovaný při přijetí každého nového člena tohoto pracoviště.

3) Pokud jde o výuku, přesněji řečeno o zajištění co největší metodologické pestrosti, i v předchozích letech pokračovala úzká spolupráce ÚSD s českými i se zahraničními historickými pracovišti, vedoucí k již naznačenému obohacení výuky studentů historie na FF UK. V rámci této spolupráce tak na ÚSD v letech 2012-2015 přednášeli významní evropští i mimoevropští odborníci (například prof. Daniel Carlos Narváez Torregrosa [Universidad Burgos]; prof. Luis Alberto Gabriel Somoza [Facultad de Ciencias de la Seguridad, Buenos Aires], prof. José Manuel Serrano Álvarez [Universidad de Antioquia, Medellín], prof. Robert Fox (Linacre College, University of Oxford), prof. Scott Madry (University of North Carolina at Chapel Hill), prof. Halina Parafianowicz (Univezita v Bialystoku) a další. V této spolupráci hodláme pokračovat i nadále, pokud možno v ještě větší míře než dosud.

III) Rozvoj vědecké činnosti

Prvním dokladem skutečnosti, že se na ÚSD dělá kvalitní věda, je fakt, že při posledních hodnoceních vědecké činnosti podle RIV skončil ÚSD na FF UK na druhém, prvním a druhém místě. Ať už si o stávajícím hodnocení vědy, respektive o metodice jejího hodnocení myslíme cokoli, pravda je, že právě na základě tohoto hodnocení jsou fakultě zčásti přidělovány finanční prostředky, což činí tyto výsledky velmi důležitými. Současně jsem přesvědčen o tom, že ať už bude vědecká činnost v nadcházejícím období posuzována podle jakýchkoli kritérií, podaří se v nich ÚSD uspět jako doposud.

Je-li řeč o vědě, rád bych připomněl, že se členové ÚSD v posledních letech významně podílejí na výzkumu v rámci celouniverzitního programu PRVOUK (konkrétně se jedná o projekt P 12 „Historie v interdisciplinární perspektivě“, v jehož čele stojí prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.). Skutečnost, že dílčí projekt s názvem „Evropa a (versus) svět: Interkontinentální a vnitrokontinentální politické, ekonomické, sociální, kulturní a intelektuální transfery a jejich důsledky“, do něhož jsou zapojeni všichni členové ÚSD a který řídí prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., vedoucí Střediska iberoamerických studií FF UK, je velmi dobře hodnocen, rovněž potvrzuje kvalitu vědecké práce na ústavu.

Ústav světových dějin

Jádrem výzkumu bude i nadále, jak vyplývá již z názvu, analýza dopadu působení Evropanů v mimoevropském světě, v rámci euroasijského prostoru i analýza vzájemného ovlivňování Evropanů v rámci vlastního kontinentu, stejně jako hodnocení těchto procesů samotnými aktéry. Členové ÚSD budou pracovat na čtyřech tematických okruzích: a) Evropa a (versus) Amerika; b) Evropa a (versus) Afrika; c) Evropa a (versus) Rusko a d) Evropa. Regionální, tematické a časové vymezení nicméně neznamená pevné rozdělení řešitelského týmu do uzavřených skupin odborníků, členové projektu se budou přirozeně setkávat při diskusích nad problémovými okruhy.

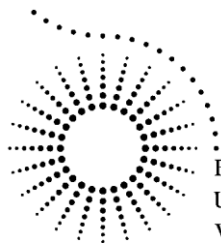
V rámci programu PRVOUK i mimo něj pokládám za velmi důležité též zapojování doktorandů do vědecké práce ÚSD; kromě PRVOUKu se jedná o moji/naši podporu v rámci vnitrofacultních a dalších grantů a projektů (GA ČR, GA UK, případně OPVVV atd.).

Za důležitou pokládám rovněž skutečnost, že ÚSD je, společně s Českým egyptologickým ústavem FF UK a Střediskem iberoamerických studií FF UK iniciátorem největší mezioborové spolupráce v rámci společenskovědních oborů v ČR. Hlavními výsledky této spolupráce jsou tři již vydané (dvě v nakladatelství Academia, jedna v nakladatelství Vyšehrad) a další připravovaná monografie (v nakladatelství Academia); první z nich, respektive její editoři, prof. Miroslav Bárta a prof. Martin Kovář, získala Cenu rektora UK za tvůrčí počín roku (2012).² Také v této spolupráci budeme i nadále, rovněž s podporou rektora UK, pokračovat.

Proto jsme také v rámci OPVVV připravili projekt nazvaný *Dynamika změny a civilizace*. Tento projekt je významně mezioborový a sdružuje významné ústavy fakulty, různá zaměření základního výzkumu a klade důraz na spolupráci se zahraničními institucemi (Egypt, Súdán, Polsko, Německo, Rakousko, Francie, Španělsko, Spojené státy americké, Kolumbie a další). Pro přesnost cituji přímo z tohoto projektu: „Hlavní metodou bude komparativní srovnávání dynamiky vývoje společností a státních útvarů na základě identifikovaných procesů, které se v nich odehrávají a které vždy nejprve vedou k jejímu vzestupu a nakonec i k jejímu úpadku. Mezi ně patří zejména rozvoj státní administrativy, hospodářství, vědy, vzdělání, umění, úloha elit apod. Ty v kombinaci s vnějšími faktory, jako jsou významné environmentální změny, obvykle uvedou systém do krize a následně do etapy regenerace. Projekt bude tedy zkoumat mechanismus jednotlivých vývojových etap a zejména proměnlivá tempa změny v jednotlivých podsystémech konkrétních vybraných celků – ať už jde o oblast hospodářství, sociální struktury, ideologie, obchodu nebo hmotné kultury.“³

² Bárta, Miroslav – Kovář, Martin (eds.), *Kolaps a regenerace. Cesty civilizací a kultur. Minulost, současnost a budoucnost komplexních společností*, Praha, Academia 2011; Bárta, Miroslav – Kovář, Martin (eds.), *Civilizace a dějiny. Historie světa pohledem dvaceti českých vědců*, Praha, Academia 2013; připravuje se: Bárta, Miroslav – Kovář, Martin (eds.), *Lidé a dějiny. K úloze osobnosti v dějinách*, Praha, Academia 2016.

³ Hlavním řešitelem projektu, bude-li skutečně realizován, bude prof. Miroslav Bárta z Českého egyptologického ústavu, jeho nejbližšími spolupracovníky prof. Martin Kovář, doc. Václav Drška, dr. Jaromír Soukup a dr. Jan Koura z ÚSD a prof. Josef Opatrný ze SIS, dalšími významnými spolupracovníky budou prof. Hana Pátková z KPVHAS, doc. Peter Pavúk z ÚKAR a doc. Petr Zemánek z ÚSJ.

Ústav světových dějin

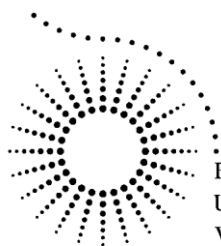
Z mezinárodních konferencí, na jejichž organizaci ÚSD v uplynulých letech participoval, bych rád uvedl především konferenci „Středoevropská šlechta v konfrontaci s totalitními režimy 20. století“ (na níž se ve spolupráci s vedením fakulty s Ústavem pro studium totalitních režimů podíleli prof. Horčíčka a prof. Županič), XI. Mezinárodní konferenci EAUH „Cities & Societies in Comparative Perspective“, kterou se svým týmem připravila pro více než 700 účastníků z 56 zemí (ze všech kontinentů) prof. Klusáková, a konferenci „Historians for the Exile Conference in Prague“ (společně s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR, Historickým ústavem AV ČR a Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR), nemluvě o řadě menších konferencí, kolokvií, workshopů, seminářů atd.

V souvislosti s vědeckou činností ÚSD musím zmínit rovněž existenci dvou ústavních, přesněji řečeno fakultních časopisů, a sice *Prague Papers on the History of International Relations* (hlavní editoři prof. Skřivan z ÚSD FF UK v Praze a prof. Suppan, respektive dr. Richard Lein z Institut für Osteuropäische Geschichte der Universität Wien) a *Dvacátého století – The Twentieth Century* (hlavní editor prof. Kovář z ÚSD FF UK v Praze); právě v nich mohou členové ÚSD i dalších fakultních i mimofakultních pracovišť publikovat dílčí výsledky své vědecké práce. O kvalitě obou periodik vypovídá ochota předních evropských historiků podílet se na práci v jejich redakčních radách. Na vydávání časopisu *Dvacátého století – The Twentieth Century* spolupracují též kolegové ze Střediska iberoamerických studií, částečně též z Katedry balkanistických a jihoslovanských studií, z Katedry filmových studií a z Ústavu Dálného východu. Oba časopisy jsou dlouhodobě zařazeny do seznamu vládních neimpaktovaných periodik, nově též do databází CEJSH a EBSCOhost; v nadcházejícím období budeme usilovat o jejich zařazení do databáze ERIH a SCOPUS.

O tom, že se na ÚSD dělá kvalitní věda, vypovídá rovněž fakt, že jeho další člen získal v uplynulém roce prestižní Fulbrightovo stipendium PhDr. Janem Kourou, Ph.D., který tak úspěšně navázal na prof. PhDr. Václava Horčíčku, Ph.D., jenž toto stipendium získal v předchozích letech.

Za samozřejmou pokládám spolupráci ÚSD s domácími i zahraničními institucemi, stejně jako publikování v zahraničních časopisech a vydavatelstvích. Právě na to budu klást v nadcházejícím období stále větší důraz, právě to by mělo být jedním z hlavních kritérií při hodnocení kvality naší vědecké práce.⁴

⁴ Členové ÚSD publikují pravidelně nejen v českých, ale i v zahraničních časopisech, vydávají výtečně hodnocené monografie v češtině i v cizích jazycích. K významnějším zahraničním publikačním výstupům – abych uvedl několik konkrétních příkladů – patří tyto: 1a) Serrano, José Manuel (ed.), *Juegos de Poder. Relaciones Internacionales en la Era Post Guerra Fria*, Facultad de Ciencias Sociales y Humanas Departamento de Historia y Gruppo de investigación: Estudios Interdisciplinarios en Historia General, Medellín 2013 (spoluautoři za ÚSD: Martin Kovář, Jaromír Soukup a Jan Koura); 1b) Kovář, Martin, *Sozialrevolution oder Erhaltung des konservativen Status quo? Die britische Labour Party und ihr Versuch, in den Jahren 1945–1949 einen Welfare State zu schaffen*, in: Stellner, František u. a., *Kapitel aus der Geschichte des Sozialstaates*, Peter Lang GmbH – Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2012; 1c) Kovář, Martin, *Der britische Welfare State: die ersten Versuche um seine Revision. Die Labouristen und die Torys in der Zeit der*

Ústav světových dějin

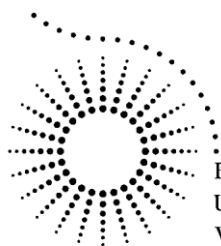
Samostatnou kapitolou je úspěšnost členů ÚSD při získávání grantů (GAČR, GAUK atd.). Řešitelé projektů GA ČR jsou v současné době prof. Županič, prof. Skřivan, prof. Horčíčka; autoři dalších projektů čekají na výsledky výběrového řízení. V případech již běžících projektů jde o velmi kvalitní řešitelské týmy, a proto nepochybuji o jejich závěrečném úspěšném hodnocení. Celkově vzato budu usilovat o to, zejména v souvislosti s projekty GA ČR, aby členové ÚSD připravili k výběrovému řízení více projektů než doposud; v tomto směru vidím na ústavu jisté rezervy.

Zároveň k tomuto bodu musím – opět stejně jako před třemi lety – konstatovat, že vzhledem k náročnosti pedagogické práce, zapojení do programu PRVOUK a do stávajících grantů v následujících třech letech masivní zapojení kolegů do dalších vědeckých aktivit s výjimkou již zmíněné soutěže GA ČR a OPVVV nepředpokládám, neboť jsem přesvědčen o tom, že to při důrazu na udržení vysoké kvality fakticky vzato není možné.

Další důležité poznámky:

1) Za potřebnou pokládám i nadále spolupráci jednotlivých členů ÚSD i ústavu jako

Geburt „einer Nation“ und des kulminierenden Kalten Kriegs (1949–1951), in: Stellner, František u. a., *Kapitel aus der Geschichte des Sozialstaates*, Peter Lang GmbH – Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2012; 1d) Kovář, Martin: *Historical Films as Tools of Communist Propaganda. Contribution to the History of the Czechoslovak Cinematography at the Turn of the 1940s and 1950s*, in: *Öt kontinens. Az Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék közleményei, Numéro spécial de la collaboration entre ELTE et l'Université Bordeaux 3*, No. 2011/1, Budapest 2012; 2a) Horčíčka, Václav – Marxer, Roland, *Liechtenstein und die tschechoslowakischen Konfiskationen von 1945. Vom Zweiten Weltkrieg bis zur Gegenwart*, Vaduz: Historischer Verein für das Fürstentum Liechtenstein 2013; 2b) Horčíčka, Václav, *Victoria de Grazia: Das Unwiderstehliche Imperium. Amerikas Siegeszug im Europa des 20. Jahrhunderts*, Jahrbuch für Europäische Überseegegeschichte, Vol. 11/2011 (vyšlo 2013), No. 1, s. 339-340; 2c) Horčíčka, Václav, *Austria-Hungary, Unrestricted Submarine Warfare, and the United States' Entrance into the First World War*, *The International History Review*, Volume 34/2012, Issue 2, s. 245-269; 3a) Županič, Jan, *Neuer Adel in der Donaumonarchie*, in: Schriffl, David – Perzi, Niklas, „Schlaglichter auf die Geschichte der Böhmisches Länder vom 16. bis 20. Jahrhundert“, *Ausgewählte Ergebnisse zu den österreich-tschechischen Historikertagen 2006 und 2008*, Wien – Berlin 2011; 3b) Županič, Jan, *Das Haus Liechtenstein in Österreich-Ungarn Zur Frage der souveränen Stellung eines aristokratischen Geschlechts*, in: *Liechtensteinisch-Tschechische Historikerkommission (Hrsg.), Liechtensteinische Erinnerungsorte in den böhmischen Ländern*, Vaduz: Historischer Verein für das Fürstentum Liechtenstein, 2012; 4) Koura, Jan – Waters, Robert, *Cheddi Jagan and Guyanese Overtures to the East: Evidence from the Czech National Archives*, *Cold War International History Project, E-Dossier No. 54*, Wilson Center, Washington, D. C. 2014 (in: <http://www.wilsoncenter.org/publication/cheddi-jagan-and-guyanese-overtures-to-the-east-evidence-the-czech-national-archives>); 5a) Valkoun, Jaroslav, *The British Foreign Policy and Egypt in the 1880s*, in: *Öt kontinens. Az Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék közleményei / Cinq Continents: Les cahiers du Département d'Histoire moderne et contemporaine*, N° 1, 2011, Budapest 2012; 5b) Valkoun, Jaroslav, *Die Haltung der Dominien zu konstitutionellen Fragen im Rahmen des Britischen Empire in den Jahren 1917–1926*, in: *Jahrbuch für Europäische Überseegegeschichte*, roč. 13, 2013.

Ústav světových dějin

celku s českými vědeckými a vědecko-pedagogickými historickými pracovišti a jejich předními osobnostmi (společné projekty, přednášky atd.), například s FF Univerzity Palackého v Olomouci (prof. Barteček, prof. Miller), FPF Slezské univerzity v Opavě (prof. Jirásek, doc. Knapík); FP Technické univerzity v Liberci (dr. Svoboda), NF VŠE v Praze (prof. Skřivan, dr. Tajovský), s Historickým ústavem AV ČR (prof. Semotanová, prof. Raková, prof. Pánek a další), s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR (dr. Smetana a další), Masarykův ústav AV ČR (dr. Hálek) a s dalšími institucemi.

2) Pokud jde o zahraniční spolupráci, stejně jako před třemi lety bych pokládal za úspěch, kdyby se ÚSD podařilo udržet a dále rozšířit její současnou úroveň (studijní a přednáškové pobyty v rámci meziuniverzitní [mezifakultní] spolupráce, společnou ediční činnost, společné konference, semináře a další projekty). Pokud jde o konkrétní pracoviště, s nimiž ÚSD dlouhodobě spolupracuje, kde jsem tyto instituce uvedl v souvislosti s přednáškami, které jejich členové proslavili na ÚSD v uplynulém období.

IV) Závěr

Jak je z předchozího textu patrné, neznámá tato koncepce v rozvoji ústavu žádnou revoluci. Je tomu tak zcela záměrně. Ústav světových dějin, který je v České republice s ohledem na své zaměření (obecné dějiny) zcela jedinečným, unikátním pracovištěm, totiž funguje v rámci možností (zejména ve fakultním kontextu) velmi dobře. Proto je mým jasně deklarovaným cílem racionálně přispět k dílčím zlepšením (zejména pokud jde o rozšíření již tak kvalitní mezinárodní spolupráce, publikační činnosti v zahraničí a zapojování doktorandů do vědecké činnosti), nikoli strukturu a koncepci rozvoje ústavu nějakým zásadním způsobem měnit.

V Praze, 10. listopadu 2015

Prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.
Ředitel Ústavu světových dějin FF UK v Praze